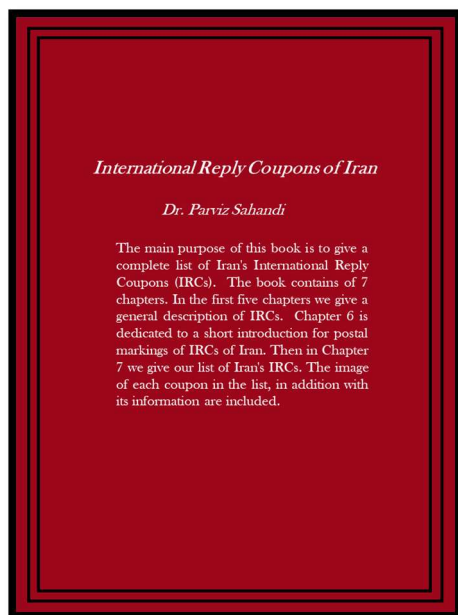

معرفی کتاب کوپن‌های رپنس بین‌المللی ایران

پرویز سهندی
۱۳۹۸ خورشیدی

بعد از چاپ مقاله ای در ماهنامه دنیای تمبر درباره کوپن رپنس، که در بهمن ۱۳۹۷ خورشیدی چاپ شد و مورد توجه دوست داران تمبر واقع شد، همچنین این واقعیت نمایان گردید که چقدر اطلاعات درباره این قسمت از فیلاتلی ایران اندک است. سوالاتی از قبیل تنوع کوپن‌های رپنس ایران مطرح شد و همچنین در باره مهرهای پستی روی کوپن‌ها. چرا بعضی از کوپن‌ها دارای یک مهر پستی در سمت چپ (یا راست) هستند و چرا بعضی از آنها دارای دو مهر پستی می‌باشند. تاریخ به جریان انداختن کوپن‌ها چیست؟ و چندین سوال دیگر. برای پاسخ به این سوالات بر آن شدم که یک تحقیق کامل انجام دهم. نتیجه آن کتابی با ۷ فصل شد که به یاری خداوند و کمک دوستان در اختیار دوستداران تمبر شناسی قرار گرفت.

تصویر جلد و پشت جلد کتاب "کوپن‌های رپنس بین‌المللی ایران"، دکتر پرویز سهندی، ۱۳۹۸ خ.
کوپن‌های رپنس بین‌المللی اوراقی هستند که به منظور پیش پرداخت کرایه پستی نامه‌های غیر سفارشی به کشوری دیگر (عضو اتحادیه جهانی پست) بوجود آمدند. از سال ۱۹۰۷ میلادی تا کنون ۵ مدل در حالت کلی از کوپن‌های رپنس بین‌المللی به جریان گذاشته شده است.
اولین مدل از کوپن، کوپن مدل رم است که موضوع فصل اول کتاب است و دارای ۸ نوع است و از ۱۹۰۷ تا ۱۹۳۰ در جریان قرار گرفت. کوپن‌های مدل رم تا سال ۱۹۲۰ تاریخ انقضا نداشتند. بعد از کنگره مادرید در سال ۱۹۲۰، کوپن‌های مدل رم، تا دو ماه بین قاره‌ای، و تا شش ماه بیرون قاره‌ای، مهلت مصرف از زمان صادر شدن از مبدا را داشتند. در کنگره استکهلم در سال ۱۹۲۴ مهلت مصرف کوپن به شکل جهانی شش ماه تعیین شد. دومین مدل کوپن رپنس، مدل لندن است که ۹ نوع دارد، و در سال‌های ۱۹۳۰ تا ۱۹۶۶ در جریان قرار گرفت و این مدل موضوع بحث فصل دوم است. سومین مدل کوپن، مدل وین است که ۴ نوع می‌باشد، و در سال‌های ۱۹۶۶ تا ۱۹۷۵ در جریان قرار گرفت و این مدل موضوع بحث فصل سوم است. مدل چهارم کوپن‌ها، مدل لوزان است که ۹ نوع دارد و در سال‌های ۱۹۷۵ تا ۲۰۰۲ در جریان قرار گرفت و این مدل

موضوع بحث فصل چهارم است. این دسته بندی از کوپن‌ها که با اعداد رومی از I تا XXX شماره گذاری می‌شوند، توسط پل-آگوست کوخ پایه ریزی شده است. این دسته بندی مقبولیت جهانی یافته و به شکل استاندارد، مورد استفاده است. کوپن‌های مدل لندن، وین و لوزان تاریخ انقضا نداشتند. از سال ۲۰۰۲ تاکنون، مدل‌های تصویری کوپن رپنس به جریان گذاشته شد، که کلا ۱۵ نوع دارد و موضوع فصل پنجم است و آنها را از ۳۱ تا ۴۵ شماره‌گذاری کرده‌ایم. این کوپن‌ها در اندازه بزرگتر از انواع قبلی هستند و روی کاغذ ضخیم چاپ شده اند. برخلاف انواع قبلی که فقط فیلیگران داشتند، کوپن‌های تصویری دارای فیلیگران، هولوگرام و تصاویری که زیر نور ماورا قابل رویت است، به عنوان شاخصه حفاظتی می‌باشند.

در حالت کلی روی کوپن‌ها دو دایره در دو طرف وجود دارد که روی دایره سمت چپ، هنگام خرید کوپن از اداره پست، با مهر لاتین و تاریخ میلادی مهور می‌شود. این مهر را مهر صدور می‌نامند. در هنگام مبادله کوپن رپنس با تمبر در یک کشور عضو اتحادیه جهانی پست، روی دایره سمت راست مهری زده می‌شود که به آن مهر مبادله می‌گویند. در این بین بعضی از قواعد رعایت نشده است. مثلا مهر صدور که باید با حروف لاتین و تاریخ میلادی باشد، با حروف فارسی است یا دارای تاریخ شمسی است. یا ممکن است مهرهای صدور و مبادله در جای تعبیه شده مختص آنها قرار نگرفته باشند. در فصل ششم، درباره انواع مهرهای پستی روی کوپن‌های رپنس ایران و انواع اشتباهات، مطالبی ارائه شده است.

سرانجام در فصل هفتم، فهرستی از کوپن‌های ایرانی به ترتیب مدل و نوع، آورده شده است. البته باید این نکته را نیز یادآوری کرد که ایران، از تمام انواع، کوپن ندارد و این موضوع مختص ایران نیست.

یکی از نکات مهم در بحث کوپن‌ها، بدست آوردن تاریخ به جریان گذاشتن آنهاست. کوپن‌هایی که بدون تغییر قیمت هستند تاریخ چاپ آنها مشخص است. فقط کافی است نوع کوپن مشخص شود. چون در این حالت کنگره‌ای که در آن، این نوع کوپن به تصویب رسیده است، تاریخ به جریان گذاشتن کوپن را نیز مشخص کرده است. برای کوپن‌های با تغییر قیمت (دارای سورشارژ) باید دنبال منابع ایرانی برای تاریخ به جریان گذاشته شدن آنها بود. قبل از پیروزی انقلاب اسلامی ایران، تغییر قیمت‌های ۸ ریال روی سه ریال و ۵۰ دینار و ۱۲ ریال روی ۸ ریال در مدل لندن وجود دارند. برای بدست آوردن تاریخ به جریان گذاشته شدن آنها از جدول نرخ پستی ارسال نامه به وزن حداکثر ۲۰ گرم به خارج کشور استفاده شده است. زیرا در تاریخی که نرخ ارسال نامه به خارج کشور افزایش می‌یابد، طبیعی است که قیمت فروش کوپن‌ها نیز افزایش یابد. البته این تاریخ با تاریخ مهر صدور کوپن‌ها نیز تطابق دارد. در دهه ۶۰ شمسی برای تغییر قیمت کوپن ۴۵ ریال به ۲۵۰ ریال سند دولتی وجود دارد. بعد از آن در سال ۱۳۷۴ شمسی نرخ فروش کوپن‌ها از ۲۵۰ ریال به ۴۰۰ ریال بعد به ۵۰۰ ریال بعد به ۶۰۰ و سرانجام به ۳۵۰۰ ریال افزایش یافت. تاریخ مهر صدور روی کوپن‌ها گواه این مدعاست. تاریخ به جریان انداختن کوپن‌های تصویری نیز روی کوپن‌ها نوشته شده است.

در پایان بر خود لازم می‌دانم از آقایان امیر خازنی و حمید رضا فلاح تشکر کنم که تصاویر مجموعه آنان کمک شایانی در به دست آوردن تنوع کوپن‌های رپنس ایران کرد. از آقای علی شیرزاد به خاطر ارسال تصویر میرزا علی خان معز السلطان و شناسایی بعضی از شخصیت‌ها تشکر می‌کنم. از آقای توحید خطیبی به خاطر کمک فنی برای چاپ کتاب و از آقای کریم زینتی به خاطر طرح جلد زیبایشان تشکر ویژه دارم. همچنین از آقای سعید بختیاری سلطانی به خاطر خواندن متن اولیه تشکر می‌کنم.

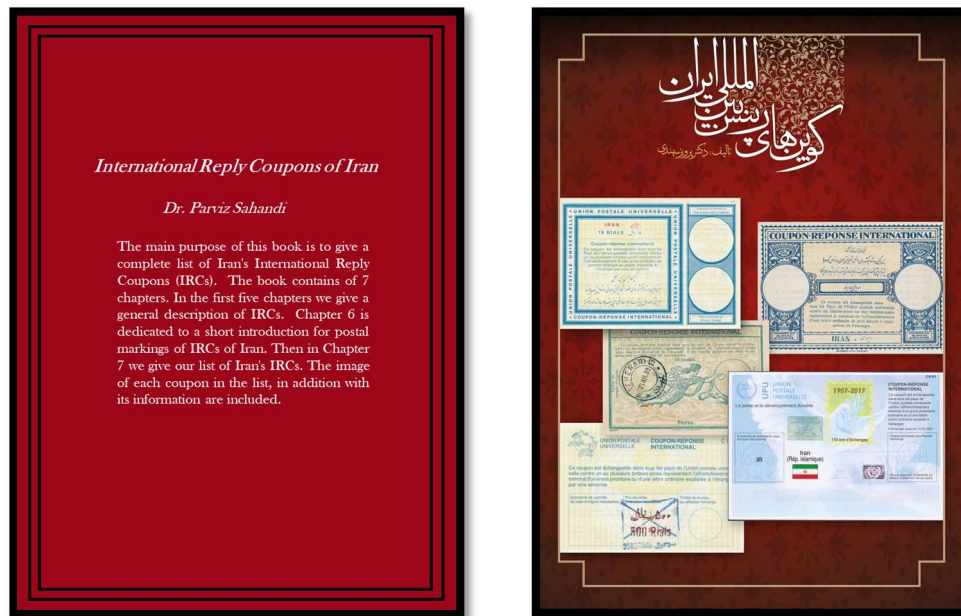
جهت تهیه کتاب، با این آدرس تلگرامی، مکاتبه کنید: @psahandi

The First Catalogue of Iran's International Reply Coupons

An International Reply Coupon, is a coupon that can be exchanged for one or more postage stamps representing the minimum postage for an unregistered priority airmail letter of up to twenty grams sent to another Universal Postal Union member country.

Unlike the stamps and postal history of Iran, which are well studied, there is no a complete list of Iran's International Reply Coupons.

The main purpose of this book, which is in both Persian and English, is to give a complete list of Iran's International Reply Coupons. The book contains of 7 chapters. In the first five chapters we give a general description of International Reply Coupons using the classification, developed by the German Prof. Paul-August Koch, which is standard and accepted through the world. Chapter 6 is dedicated to a short introduction for postal markings of IRCs of Iran. Then in Chapter 7 we give our list of Iran's International Reply Coupons. The image of each coupon in the list, in addition with its information is included.

Cover and back image of the book “International Reply Coupons of Iran”

By: Dr. Parviz Sahandi, 2020

To purchase this book, send a message to this telegram address: @psahandi